

DE GODDELIJKE LITURGIE
VAN DE VOORAFGEWIJDE GAVEN

TEKST VOOR PRIESTER EN DIAKEN
VOOR GEBRUIK IN DE PAROCHIE

DE GODDELIJKE LITURGIE
VAN DE VOORAFGEWIJDE GAVEN

TEKST VOOR PRIESTER EN DIAKEN
VOOR GEBRUIK IN DE **PAROCHIE**

NEDERLANDSE VERTALING UIT DE GRIEKSE GRONDTEKST

UITGAVE ORTHODOX KLOOSTER IN DE PEEL

❖ **GEBOORTE VAN DE MOEDER GODS** ❖

ASTEN - VOORVASTEN - 2013

❖ WOORD VOORAF ❖

Deze vertaling is gemaakt uit de Griekse grondtekst. De uitgave is gebaseerd op de tekst van de Griekse uitgaven van *Apostoliki Diakonia*, Kerk van Griekenland-1981 en die van het klooster *Simono Petra*, uitgave 2001. Geringe afwijkingen gaan terug op de Liturgiestudie van N. Trebelas, gemaakt in 1935 voor de wetenschappelijke commissie van het Patriarchaat van Constantinopel: ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ. Vanaf 1978 tot nu toe hebben zeer velen, door op- en aanmerkingen, meegeholpen aan het tot stand komen van deze uitgave. Dankbaar denk ik terug aan de hulp van Joh. M. Fountoulis(†), docent Liturgiek in Thessalonika. Met de Russische-orthodoxe parochie van de H. Nicolaas van Myra in Amsterdam is vanaf 2008 samengewerkt om tot een gezamenlijke vertaling te komen van de priester teksten in de Chrysostomus-liturgie. Deze uitgave heeft de overeengekomen tekst, voor zover die ook voorkomt in de Chrysostomus-liturgie.

Aan alle lezers en gebruikers van deze tekst vragen wij vergeving voor de onvolkomenheden. U allen vragen wij ons klooster te gedenken in uw gebeden en vooral bij de viering van het grote en heilige Mysterie van de Goddelijke Liturgie.

Abdis Maria en medezusters

Orthodox Klooster in de Peel - Asten - Voorvasten 2013

voor meer informatie: + Orthodox Klooster in de Peel +
Geboorte van de Moeder Gods
Gruttoweg 7
5725 RT Asten
tel/fax (0031) 0493 - 560421
www.orthodoxasten.nl
e-mail: orthodoxasten@hetnet.nl

❖ INHOUD ❖

Algemene opmerkingen betreffende de rubrieken.....	6
Vorbereiding.....	7
9e Uur en Typika - Vorbereiding.....	9
Vespers en Voorafgewijde Gaven	11
Dankgebeden	47
Synaxarion	51

❖ ALGEMENE OPMERKINGEN ❖
betreffende de rubrieken

Altaar	=	de Altaartafel.;
altaar	=	de altaarruimte;
P	=	tekst van de priester;
D	=	tekst van de diaken, die de priester bidt wanneer hij zonder diaken dient.
p	=	tekst van de priester, die overgeslagen wordt als er geen diaken meedient.
d	=	tekst van de diaken, die overgeslagen wordt als er geen diaken meedient;
P+	=	de priester geeft de zegen.

In de rubrieken is weggelaten:

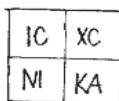
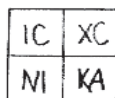
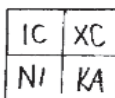
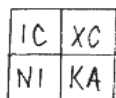
- a. Dat de diaken bij het aankleden zijn gewaden kust;
dat de priester zijn gewaden zegent en kust.
- b. Dat de diaken iedere keer wanneer hij iets aan de
priester geeft of iets van hem krijgt diens rechterhand
kust.
- c. Dat de diaken iedere keer wanneer hij een gebed zegt
zijn oraar opheft, het vasthoudend met drie vingers van
zijn rechterhand.

Wetenschappers zien graag dat de *cursieve tekst* wordt wegge-
laten, omdat het om latere toevoegingen gaat.

*N.B. De priester kan nooit de dienst der Voorafgewijde gaven ver-
richten met slechts een deel van een voorafgewijd Lam. Dit moet
geheel zijn met voldoende kruimelig brood om het Heilig Bloed op te
nemen. Evenmin is het toegestaan om Heilig Brood over te brengen
van de ene Kerk naar de andere om de dienst der Voorafgewijde
Gaven te vieren.*

❖ VOORBEREIDING ❖

Op de voorafgaande zondag (of zaterdag) wordt bij de Proskomidie, na het eerste Lam, voor elke weekliturgie een extra Lam toeberaid, geheel op dezelfde wijze als het eerste. De priester bekruidt ieder Lam, hij snijdt het los, slacht het en doorboort het, en wel uit een andere prosfora. (Nooit worden er meer dan één Lam uit één prosfora gesneden.) Over ieder Lam bidt hij: Ter gedachtenis van onze Heer ... ; Als een schaap ... ; Geslacht wordt... en Een van de soldaten. Hij plaatst de Lammeren op de diskos zoals in deze tekening.

Bij de Epiklese zegt de priester, zoals altijd: EN MAAK DIT BROOD ... (enkelvoud). Bij de Opheffing: Het Heilige voor de Heiligen heft hij de Lammeren gezamenlijk op, maar bij de Broodbreking breekt hij alleen het eerste Heilige Lam en hij plaatst het IC-Deel in de Kelk en voegt het Zeon toe. Hierna neemt hij de heilige lepel in zijn rechterhand, doopt deze in het Heilig Bloed en met zijn linkerhand neemt hij één voor één ieder Heilig Lam en met de in het Heilig Bloed gedoopte lepel raakt hij het Lam kruisgewijs aan, daar waar deze bij de proskomidie aan de onderkant kruisgewijs is ingesneden. Gewoonlijk zegt de priester hierbij: Door het goddelijk Bloed, Meester Christus, dat vloeide uit Uw zuivere en levendmakende zijde, zijn de afgodenoffers beëindigd, doch over de gehele aarde brengen wij U het Offer van lof. (2e tropaar van de 9e Ode uit de Opstandingscanon t.5) en hij legt het onderste boven (met het zegel onder) in het Artosforion. Dit zelfde doet hij met de overige Heilige Lammeren, die hij ondersteboven in het artosforion legt. (De bodem van het artosforion is tevoren bedekt met een schoon wit papier. Dit kan later verbrand worden).

❖ 9E UUR EN TYPIKA - VOORBEREIDING ❖

Tijdens het 9e Uur bidt de priester met de diaken de gewone voorbereidingsgebeden, behalve het gebed van de hoofdbuiging: Heer, strek Uw hand uit... Hij gaat het altaar binnen en bekleedt zich met paarse gewaden, zonder de gewone gebeden. De priester zegent en kust elk stuk, zeggend: Laat ons de Heer bidden. Heer, ontferm U. De priester gaat voor de gesloten koninklijke Poort staan, naar het oosten gericht, en zegt:

P Gezegend is onze God, immer, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen

L Amen.

P Eer aan U, onze God, eer aan U.
Hemelse Koning, Trooster, Geest der waarheid,
Die alom tegenwoordig zijt en alles vervult,
Schatkamer van het goede, en Schenker van het leven,
kom en verblijf in ons, reinig ons van alle smet,
en red onze zielen, o Goede.

L *Heilige God ... t/m Onze Vader ...*

P Want van U is het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid: van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

L *na het U eerbiedwaardiger... Vader, zegen in de Naam des Heren*

P God, wees ons barmhartig en zegen ons; doe Uw aangezicht over ons lichten, en ontferm U over ons.

L Amen.

en onmiddellijk het gebed van Efraim de Syriër:

GEBED VAN DE HEILIGE EFRAÏM DE SYRIËR

P Heer, en Meester van mijn leven,
geef mij niet de geest van ledigheid,
bemoeizucht, heerszucht of ijdel gepraat. *knielbuiging*

Maar geef mij, Uw dienaar,
de geest van zelfbeheersing,
nederigheid, geduld en liefde. *knielbuiging*

Ja, Heer mijn Koning,
laat mij mijn eigen fouten zien,
en mijn broeder niet veroordelen;
want Gij zijt gezegend in de eeuwen der eeuwen.
Amen. *knielbuiging*

12 kleine buigingen met God, wees mij zondaar genadig en ontferm U over mij. *Dan één knielbuiging met de herhaling:* Ja, Heer, mijn Koning...

De lezer leest het slotgebed van het 9e uur; daarna volgt aansluitend de dienst van de Typika: het koor zingt onmiddellijk de Zaligsprekingen.

Na het Onze Vader ...

P Want van U is het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid: van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

L *na het U eerbiedwaardiger...* Vader, zegen in de Naam des Heren:

P God, wees ons barmhartig en zegen ons; doe Uw aangezicht over ons lichten, en ontferm U over ons.

L Amen.

en het GEBED VAN DE HEILIGE EFRAÏM DE SYRIËR, zie hierboven.

L Heer, ontferm U. (12x)

Voor de Koninklijke Deuren zegt de priester het gebed van de Typika

P Alheilige Drie-eenheid, wezensene Kracht, ondeelbaar koningschap, oorzaak van alle goed, wees mij, zondaar welgezend; bevestig en onderricht mijn hart en neem al mijn onreinheid weg. Verlicht mijn verstand, opdat ik U zonder ophouden moge verheerlijken, bezingen en aanbidden met de woorden: Een is heilig, één is Heer, Jezus Christus, tot heerlijkheid van God de Vader. Amen.

KLEINE WEGZENDING

P Eer aan U, Christus God, onze hoop, eer aan U.

L Eer .. Nu en ... Heer, ontferm U, (3x) Vader, Zegen.

P Dat Christus onze ware God, Zich over ons ontferme en ons redde; door de voorspraak van Zijn ongerepte Moeder; van de heilige, roemrijke en alomgeprezen apostelen; van onze gewijde en Goddragende vaders; van de heilige (*van de dag - zie p. 51*) van wie wij de gedachtenis vieren; en van alle heiligen, want Hij is goed en menslievend.

Door de gebeden ...

De priester en de diaken maken drie grote buigingen voor het Altaar en kussen het. De priester kust ook het Kruis en het Evangelie.

De diaken gaat naar zijn plaats vóór de Deuren:

❖ VESPERS MET VOORAFGEWIJDE GAVEN ❖

d Zegen, heer.

P maakt kruisteken met Evangelie over het antimensien:

P Gezegend is het Koninkrijk van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

D gaat door de zuideur naar binnen. Hij sluit de deuren van de Koninklijke Poort en zo beginnen de Vespers.

De priester bidt met onbedekt hoofd de gebeden van de Vespers. (Als de priester zonder diaken dient, kan de priester ook al de gebeden van de Vespers tijdens psalm 103 bidden).

De lezer leest psalm 103.

GEBEDEN VAN DE VESPERS

VIERDE GEBED

P Gij Die bezongen wordt door heilige machten met nooit zwijgende hymnen en onophoudelijke lofliederen, vervul onze mond met Uw lof om Uw heilige Naam te verheerlijken. Geef ons een aandeel en een erfdeel samen met allen die U in waarheid vrezen en Uw geboden onderhouden. Door de gebeden van de heilige Moeder Gods en al Uw heiligen.

Want aan U komt toe alle heerlijkheid, eer, en aanbedding: aan de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

VIJFDE GEBED

Heer, Heer, Die het heelal in Uw onbevleete hand tezamen houdt, Gij zijt lankmoedig voor ons allen, al betreurt Gij onze slechtheid. Gedenk Uw erbarmingen en Uw ontferming. Bezoek ons in Uw goedheid. Doe ons ook de rest van deze dag ontkomen aan de veelsoortige listen van de boze. Bescherm door de genade van Uw heilige Geest ons leven tegen iedere aanval.

Door de ontferming en mensenliefde van Uw eniggeboren Zoon, met Wie Gij gezegend zijt, tezamen met Uw alheilige, goede en levenschenkende Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

ZESDE GEBED

God, Gij zijt groot en wonderbaar, en met onzegbare goedheid en rijke voorzienigheid bestuurt Gij het heelal. Gij hebt ons de aardse goederen gegeven en ons ook verzekerd van het beloofde koninkrijk, door de gaven die Gij ons reeds geschonken had. Gij die ervoor gezorgd hebt dat wij ons in het afgelopen deel van de dag afgewend hebben van het kwaad, geef dat wij ook de rest van de dag onberispelijk mogen volbrengen voor het aanschijn van Uw heilige heerlijkheid, terwijl wij U bezingen, de alleen goede en menslievende God.

Want Gij zijt onze God, en tot zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

ZEVENDE GEBED

Grote en allerhoogste God, Die alleen onsterfelijk zijt en woont in het ontoegankelijke Licht, Gij hebt heel de schepping met wijsheid gemaakt. Het licht hebt Gij gescheiden van de duisternis: de zon aangesteld om te heersen over de dag, de maan en de sterren om te heersen over de nacht. Gij hebt ons, zondaars, waardig geacht om ook op dit uur met belijdenis voor Uw aanschijn te treden, om U de avondlofprijzing op te dragen. Menslievende Heer, laat ons gebed opstijgen als wierook voor Uw aangezicht, en neem het aan als een welriekende geur. Laat deze avond en de komende nacht vredig zijn. Bekleed ons met de wapenrusting van het Licht. Bevrijd ons van nachtelijke vrees en voor dat wat in de duisternis rondwaart. Geef dat de slaap, die Gij ons schenkt tot verkwikking van onze zwakheid, vrij blijve van duivelse drogbeelden. Ja, Meester van het heelal en Schenker van het goede, laten wij 's nachts Uw Naam gedenken, opdat wij ook op onze rustplaats rouwmoedig zijn. Geef dat wij verlicht door het overwegen van Uw geboden, weer met vreugde in onze ziel mogen opstaan, om Uw goedheid te loven, en om gebeden en smekingen op te dragen aan Uw barmhartigheid; voor onze eigen zonden, en voor die van geheel Uw volk: bezoek dit volk met Uw genade, op voorspraak van de heilige Moeder Gods.

Want Gij zijt een goede en menslievende God, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Na ps 103 bidt de diaken de vredeslitanie voor de Heilige Deuren. Indien er geen diaken is, bidt de priester de litanie voor het Altaar.

✓ REDESLITANIE

D Laat ons in vrede bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U. *(Na iedere bede)*

D Om de vrede van boven en de redding van onze zielen bidden wij de Heer.

Om vrede voor de gehele wereld, standvastigheid van de heilige kerken Gods en eenheid van allen, bidden wij de Heer.

Voor dit heilig Godshuis en voor hen die er met geloof, eerbied en vreze Gods binnentreden, bidden wij de Heer.

*[Voor de vrome en orthodoxe christenen, bidden wij de Heer.]**

Voor onze aartsbisschop (*Panteleimon*), de eerbiedwaardige priesters, de diakens in Christus, alle geestelijken en het volk, bidden wij de Heer.

Voor koning (*Willem-Alexander*), het koninklijk huis, de regering van ons land en hen die het beschermen, bidden wij de Heer.

Voor deze stad (*of: dit heilig klooster, of: streek of: eiland*), voor elke stad en streek en voor de gelovigen die er wonen, bidden wij de Heer.

** deze bede vervangt de bede voor de vrome keizer, en wordt vaak weggelaten, want is hier niet op zijn plaats.*

Om gunstig weer en overvloed van de vruchten van de aarde, bidden wij de Heer.

Voor de reizenden, de zieken, de lijdenden, de gevangenen en hun redding, bidden wij de Heer.

Om bevrijding uit alle verdrukking, toorn, gevaar en nood, bidden wij de Heer.

Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

Onze alheilige, ongerepte, hooggezegende, glorierijke Vrouwe, de Moeder Gods en altijd Maagd Maria met alle heiligen indachtig, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

P Want U komt toe alle heerlijkheid, eer en aanbidding, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

De Altaardeuren gaan helemaal dicht; de lezer leest het 18^e kathisma in drie stasen, afgesloten met de kleine litanie.

VOORBEREIDING VAN DE GAVEN

Het gordijn is dicht, de priester vouwt het antimension open, brengt diskos, ster, en velum van de Proskomidie naar het Altaar, en zet ze op het antimension. Dan neemt hij het voorafgewijde Lam uit het artoforion en legt het met de grootste eerbied op de diskos.

De priester bewierookt ster en velum, en dekt de diskos af, biddend: Door de gebeden ... De priester wierookt drie keer rond Altaar: er tegenover gaat diaken met kaars.

De priester maakt drie grote poklonen en draagt de diskos op het hoofd, achter om het Altaar heen, naar de Proskomidie. De diaken gaat achterwaarts voor hem uit, met kaars en wierook.

De priester doet wijn en water in de kelk, en dekt deze af met het kleine velum; en hij dekt diskos en kelk af met de aër. In plaats van de gewone gebeden zegt hij steeds: Door de gebeden... Hij zet een brandende kaars bij de Heilige Gaven. Hij vouwt het antimension dicht; hij legt het Evangelie erop. De diaken bewierookt Altaar en altaaruimte.

Na de eerste psalmlezing bidt de diaken de kleine litanie:

KLEINE LITANIE

D Nogmaals en nogmaals, laat ons in vrede bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

D Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

K Heer, ontferm U.

D Onze alheilige, ongerepte, hooggezegende, glorierijke Vrouwe, de Moeder Gods en altijd Maagd Maria, met alle heiligen indachtig, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

GEBED VAN DE EERSTE ANTIFOON

- P** Heer, Die medelijdend en barmhartig zijt, lankmoedig en vol ontferming: verhoor ons gebed en luister naar de stem van onze smeking. Doe aan ons een teken ten goede; leid ons op Uw weg, opdat wij voortgaan in Uw waarheid; verblijd onze harten in ontzag voor Uw heilige Naam, want Gij zijt groot en doet bewonderenswaardige werken. Gij alleen zijt God, en onder de goden is er niemand aan U gelijk, Heer, Die machtig zijt in ontferming en goedertieren in Uw kracht om allen te helpen, te troosten en te verlossen, die hopen op Uw heilige Naam.
- P** *Uitroep:* Want van U is de macht, het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid: van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

De lezer leest de tweede stase

KLEINE LITANIE

- D** Nogmaals en nogmaals, laat ons in vrede bidden tot de Heer.
- K** Heer, ontferm U.
- D** Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.
- K** Heer, ontferm U.
- D** Onze alheilige, ongerepte, hooggezegende, glorierijke Vrouwe, de Moeder Gods en altijd Maagd Maria, met alle heiligen indachtig, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.
- K** Aan U, o Heer.

GEBED VAN DE TWEDE ANTIFOON

- P** Heer, tuchtig ons niet in Uw toorn en straf ons niet in Uw vervolgenheid, maar doe met ons volgens Uw barmhartigheid, geneesheer en verzorger van onze zielen. Voer ons in de haven van Uw wil. Verlicht de ogen van ons hart om inzicht in Uw waarheid te verkrijgen. Geef ons, dat wij de rest van deze dag, en de gehele tijd van ons leven in vrede zonder zonde moge doorbrengen. Door de gebeden van de heilige Moeder Gods en van al Uw heiligen.
- P** *Uitroep:* Want Gij zijt een goede en menslievende God, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

De lezer leest de derde stase

KLEINE LITANIE

- D** Nogmaals en nogmaals, laat ons in vrede bidden tot de Heer.
- K** Heer, ontferm U.
- D** Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.
- K** Heer, ontferm U.
- D** Onze alheilige, ongerepte, hooggezegende, glorierijke Vrouwe, de Moeder Gods en altijd Maagd Maria, met alle heiligen indachtig, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.
- K** Aan U, o Heer.

GEBED VAN DE DERDE ANTIFOON

- P** Heer onze God, gedenk ons, Uw zondige en nutteloze dienaren, nu wij Uw heilige Naam aanroepen. Beschaam ons niet die vertrouwen op Uw ontferming, maar schenk ons alles wat wij U vragen voor onze redding. Maak ons waardig om U te beminnen en te vrezen uit geheel ons hart en om in alles Uw wil te doen.
- P** *Uitroep:* Want Gij zijt onze God, de God van barmhartigheid en verlossing, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
- K** Amen.

Gordijn open van de Koninklijke Poort. De diaken bewierookt de kerk, zoals gebruikelijk. Het koor zingt Heer ik roep... met tien stichieren van de dag uit het Triodion en Mineon. Bij Eer aan .. worden de Koninklijke Deuren geopend voor de: KLEINE INTOCHT. Dit is de gewone Kleine Intocht van de Vespers: met wierook en kaarsdrager. Wanneer er een Evangeliezing is - in de Goede Week en op een feestdag - is de Intocht met het Evangelieboek.

- D** Laat ons bidden tot de Heer.

GEBED VAN DE INTOCHT

- P** *zacht* 's Avonds, 's morgens en 's middags loven, zegenen, danken en bidden wij U, Meester van het heelal, menslievende Heer. Laat ons gebed opstijgen als wierook voor Uw aangezicht, en neig ons hart niet tot slechte woorden en gedachten, maar bevrijd ons van allen die onze ziel belagen. Want op U, Heer, o Heer,

hebben wij onze ogen gericht, en op U hebben wij gehoopt: beschaam ons niet, onze God.

Want U komt toe alle heerlijkheid, eer, en aanbidding: Vader, Zoon, en Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

d Zegen, heer, de heilige intocht.

P Gezegend is de intocht van Uw heiligen, immer, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

D Wijsheid, staat recht!

Na het Vreugdevol Licht... volgt het eerste prokimen

D Wijsheid.

L *Lezing uit ...*

D Laat ons aandachtig zijn.
en de lezer leest de eerste lezing

Lezer c/q koor: het tweede prokimen en hierna: Zegen!

LICHTZEGEN

De priester neemt wierookvat en de kaars in samengevouwen handen; naar het Altaar gewend zegt hij:

P + Wijsheid, staat recht.

Hij keert zich om en zegent het knielende volk:

P + Het Licht van Christus schijnt voor allen.

De lezer leest het opschrift van de tweede lezing

D Wijsheid. Laat ons aandachtig zijn.

De lezer leest de tweede lezing

*Daarna volgt de **Wierookzang** met verzen (zoals een groot prokimen). De priester wierookt staande voor het Altaar. Daarna wierookt de diaken en de priester knielt.*

P 1e keer Refrein: Laat mijn gebed op - stij - gen,
als wierook voor Uw aangezicht.
De op - hef - fing van mijn han - den,
zij een a - vond - of - fer.

K Refrein Laat mijn gebed ...

Priester (of lezer) de drie verzen; aan de zuidkant van het Altaar:

1e vers: Heer ik roep tot U: verhoor mij; verhoor mij, o
Heer. Heer ik roep tot U, verhoor mij; sla acht op de
stem van mijn smeking, wanneer ik tot U roep.

K Refrein Laat mijn gebed ...

Priester aan de achterkant van het Altaar:

2e vers: Stel, Heer, een wacht voor mijn mond,
maak een gesloten deur van mijn lippen.

K Refrein Laat mijn gebed ...

Priester aan de noordkant van het Altaar:

3e vers: Neig mijn hart niet tot slechte woorden,
om met uitvluchten mijn zonden te verontschuldigen

K Refrein Laat mijn gebed ...

Gekomen voor het heilig Altaar

Eer ... Nu en ...

K Refrein Laat mijn gebed ..

De priester zingt de eerste helft van het refrein:

Laat mijn gebed op - stij - gen,
als wierook voor Uw aangezicht.

Al wierokend is hij in de Koninklijke Poort gekomen en bewierookt het volk. Het koor neemt de tweede helft van het refrein over:

K *tweede helft refrein: De opheffing ..
Wij maken allen drie poklonen.**

*Indien het een feestdag is, wordt de Apostel en het Evangelie gelezen.
In de Goede Week alleen het Evangelie*

-----volgens **grieks** gebruik -----

L *leest het prokimen*

D Laat ons aandachtig zijn!

L *leest het prokimen-vers*

D Wijsheid

L *leest het opschrift*

D Laat ons aandachtig zijn!

L *leest de perikoop*

Ondertussen (of tijdens het zingen van het alleluia) neemt de diaken het wierookvat en wierook, vraagt zegen aan de priester en bewierookt het Altaar rondom, heel het altaar, de priester en het volk vanuit de poort.

* volgens grieks gebruik hier letterlijk 'drie poklonen'
en **niet** het gebed van de h. Efraïm de Syriër.

Als de apostel gelezen is

P Vrede zij u, lezer.

L/K En met uw geest. Alleluja, alleluja, alleluja.

-----*volgens slavisch gebruik*-----

D Laat ons aandachtig zijn!

P Vrede zij allen!

L En met uw geest.

D Wijsheid.

L leest het prokimen *K* herhaalt

L leest het vers *K* herhaalt

L leest 1ste helft *K* zingt 2e helft

D Wijsheid.

L leest het opschrift

D Laat ons aandachtig zijn!

L leest de perikoop

P Vrede zij u, lezer.

L En met uw geest.

D Wijsheid.

L Alleluja, alleluja, alleluja.

K Alleluja, alleluja, alleluja. (3x)

en herhaalt dit na de psalmverzen die de lezer leest.

Ondertussen neemt de diaken het wierookvat en wierook, vraagt zegen aan de priester en bewierookt het Altaar rondom, heel het altaar, de priester en het volk vanuit de poort.

De priester bidt voor het Altaar het EVANGELIEGEBED:

P Laat stralen in onze harten, menslievende Heer, het zuivere licht van Uw goddelijke kennis en open de ogen van ons verstand om de verkondiging van Uw Evangelie te begrijpen. Plant in ons het ontzag voor Uw zalige geboden, zodat wij al onze vleeselijke begeerten vertreden en een geestelijke levenswijze leiden, en U behagen in al ons denken en doen. Want Gij zijt de verlichting van onze zielen en lichamen, Christus God, en tot U zenden wij de lof evenals tot Uw beginloze Vader en Uw alheilige, goede en levendmakende Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

De diaken hangt het wierookvat weg, gaat naar de priester en zegt met gebogen hoofd:

d Zegen, heer, de verkondiger van het Evangelie volgens de heilige apostel en evangelist (*Mattheüs of Markus of Lukas of Johannes*)

De priester zegent hem, zeggend:

p Moge God, door de gebeden van de heilige, roemrijke apostel en evangelist (...) het u geven, verkondiger van de Blijde Boodschap, om met grote kracht het woord te verkondigen, tot vervulling van het Evangelie van Zijn geliefde Zoon, onze Heer Jezus Christus.

Hij geeft hem het Evangelie.

d Amen.

EVANGELIELEZING

De diaken neemt het Evangelie aan, vereert het en gaat door de heilige deuren naar de ambon, voorafgegaan door kaarslicht. (N.B. 'ambon' kan zijn wat wij een preekstoel noemen, of anders op de onderste trede van de bisschops-koorstoel). De priester staat voor het Altaar, naar het Westen gekeerd.

P Wijsheid, staat recht!

Laat ons luisteren naar het heilig evangelie.

P Vrede zij u allen.

K En met uw geest.

D Lezing uit het heilig evangelie volgens (*Mattheüs /...*)

K Eer aan U, o Heer, eer aan U!

P Laat ons aandachtig zijn.

De diaken leest de aangegeven perikoop.

Na de lezing geeft de diaken het Evangelie terug aan de priester.

p + Vrede zij u, verkondiger van het Evangelie.

K Eer aan U, o Heer, eer aan U.

Vanaf de ambon verklaart de priester de gelezen perikoop van het evangelie of de apostel.

De diaken gaat op zijn gewone plaats staan

DRINGENDE LITANIE

D Zeggen wij allen met geheel onze ziel
en met geheel ons verstand, zeggen wij:

K Heer, ontferm U.

D Heer, Albeheerser, God van onze vaders, wij bidden U: verhoor ons en ontferm U.

K Heer, ontferm U.

D Ontferm U over ons, o God, volgens Uw grote ontferming, wij bidden U, verhoor ons en ontferm U.

K Heer, ontferm U. *(3x na iedere bede)*

[D Ook bidden wij voor de vrome en orthodoxe christenen.]

D Ook bidden wij voor onze aartsbisschop (*Panteleimon*).

Ook bidden wij voor onze koning (*Willem-Alexander*), het koninklijk huis, de regering van ons land en hen die het beschermen.

Ook bidden wij voor de priesters, de diakens, de monniken en monialen, en geheel onze broederschap in Christus.

Ook bidden wij om ontferming, leven, vrede, gezondheid, redding, bescherming, vergeving en kwijtschelding van zonden, voor al de vrome orthodoxe christenen die in deze stad (*streek*) wonen en voor de parochianen en weldoeners van deze heilige kerk.

Ook bidden wij voor de zalige gedenkwaardige stichters van deze heilige kerk (*of klooster*); voor alle reeds ontslapen parochianen, en voor alle rechtgelovigen die hier en overal rusten.

Ook bidden wij voor hen die goede vrucht dragen en weldoen in deze heilige en eerbiedwaardige kerk, voor hen die er werken, voor hen die er zingen en voor heel het aanwezige volk, dat van U grote en rijke ontferming verwacht.

Ondertussen bidt de priester het GEBED VAN DE DRINGENDE LITANIE

P Heer, onze God, aanvaard deze dringende smeekbede van Uw dienaren en ontferm U over ons volgens de overvloed van Uw ontferming. Zend Uw mededogen neer over ons en over heel Uw volk, dat van U rijke ontferming verwacht.

Uitroep: Want Gij zijt een ontfermende en menslievende God, en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

CATECHUMENEN-LITANIE

D Catechumenen, bidt de Heer.

K Heer, ontferm U. *(en doorgezongen tijdens de volgende beden)*

D Gelovigen, laat ons bidden voor de catechumenen.

Dat de Heer Zich over hen moge ontfermen.

Hen moge onderrichten in het woord der waarheid.

Hun het evangelie van de gerechtigheid moge openbaren.

Hen met Zijn heilige, katholieke en apostolische Kerk moge verenigen.

Red hen, ontferm U, help en bescherm hen, o God, door Uw genade.

Catechumenen, buigt uw hoofd voor de Heer.

K Voor U, o Heer.

Voordat hij het antimension openvouwt zegt de priester zacht

HET GEBED VOOR DE CATECHUMENEN

P God onze God, Schepper en Formeerder van het heelal, Die wilt dat iedereen wordt gered en tot inzicht van de waarheid komt, zie neer op Uw dienaren, de catechumenen. Verlos hen uit de oude dwaling, en van de arglistigheid van de tegenstander. Roep hen tot het eeuwige leven. Verlicht hun zielen en lichamen, en tel hen bij Uw geestelijke kudde, waarover Uw heilige Naam is afgeroepen.

uitroep: Opdat ook zij met ons Uw alomgeëerde en hoogverheven Naam verheerlijken: van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

De priester vouwt het antimension open.

D Catechumenen, gaat allen heen;
catechumenen, gaat heen;

Vanaf midden-vasten (wo 4e week): DOOPLEERLINGEN LITANIE

D Gij allen die u op de verlichting voorbereidt, komt naar voren. Gij die u op de verlichting voorbereidt, bidt de Heer. Gelovigen, laat ons bidden voor de broeders en zusters die zich op de heilige verlichting voorbereiden, en voor hun redding. Dat de Heer onze God hen moge versterken en hun kracht geven. Dat Hij hen moge verlichten met het licht van kennis en vroomheid. Dat Hij

hun te rechter tijd het bad der wedergeboorte, de vergeving der zonden en het kleed der onvergankelijkheid moge verlenen. Dat Hij hen door water en Geest herboren late worden. Dat Hij hun de volkomenheid van het geloof moge schenken. Dat Hij hen bij Zijn heilige, uitverkoren kudde moge tellen. Red hen, ontferm U, help en behoed hen, o God, door Uw genade. Gij die u op de verlichting voorbereidt, buigt uw hoofden voor de Heer.

K Voor U, o Heer.

Ondertussen bidt de priester zacht het Gebed:

P Laat Uw aangezicht schijnen, Meester, over hen die zich op de heilige verlichting voorbereiden, en die ernaar verlangen de onreinheid van de zonde van zich af te schudden. Verlicht hun verstand, bevestig hen in het geloof; sterk hen in de hoop, maak hen volkomen in liefde. Maak hen tot waardige ledematen van Christus, Die zichzelf heeft gegeven als losprijs voor onze zielen.

Uitroep: Want Gij zijt onze verlichting en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

D Gij allen die u op de verlichting voorbereidt, gaat heen. Gij die u op de verlichting voorbereidt, gaat heen.

Catechumenen gaat heen;
laat niemand van de catechumenen hier blijven.

Wij gelovigen, laat ons nogmaals en nogmaals
in vrede bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

D Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God,
door Uw genade.

K Heer, ontferm U.

D Wijsheid.

EERSTE GEBED DER GELOVIGEN

P *zacht* Grote en lofwaardige God, Gij hebt ons door de
levendmakende dood van Uw Christus vanuit het
bederf overgebracht naar de onbederflijkheid. Bevrijd
al onze zintuigen uit de dodelijke greep van de harts-
tochten, en breng ze onder de goede leiding van ons
innerlijk denken. Laat ons oog geen slechte blik op iets
richten. Laat ons gehoor ontoegankelijk zijn voor nut-
teloze woorden en geef dat onze tong zich vrijmaakt
van onbehoorlijke taal. Reinig onze lippen die U
loven. Maak dat onze handen zich v er houden van
slechte daden, en slechts volbrengen wat U behaagt.
Bescherm al onze ledematen en ons verstand met Uw
genade.

Uitroep: Want U komt alle heerlijkheid, eer en aanbidding:
Vader, Zoon, en Heilige Geest, nu en altijd, en in de
eeuwen der eeuwen.

K Amen.

TWEDE LITANIE DER GELOVIGEN

D Nogmaals en nogmaals, laat ons in vrede bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

D Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

K Heer, ontferm U.

D Wijsheid.

TWEDE GEBED DER GELOVIGEN

P *zacht* Heilige, algoede Heer, Die rijk aan erbarmen zijt, wij smeken U: wees ons zondaars, genadig. Maak ons waardig om Uw eniggeboren Zoon, onze God, de Koning der heerlijkheid te ontvangen. Want zie, Zijn alzuiver Lichaam en Zijn levendmakend Bloed, die op dit moment binnenkomen, zullen overgebracht worden naar dit mystieke Altaar, onzichtbaar begeleid door een menigte van hemelse scharen. Geef ons om zonder veroordeling daaraan deel te hebben, opdat deze Gaven de ogen van ons verstand verlichten, en wij zonen mogen worden van het licht en van de dag.

Uitroep: Volgens de Gave van Uw Christus, met Wie Gij gezegend zijt tezamen met Uw alheilige, goede en levendmakende Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

GROTE INTOCHT

In plaats van het Cherubijnenlied zingt het koor langzaam en plechtig:

K Nu aanbidden de hemelse machten onzichtbaar met ons tezamen. Want zie de Koning der heerlijkheid treedt binnen. Zie het voltrokken mystieke Offer wordt door Zijn lijfwacht binnengeleid.

het Gebed voor de Grote Intocht 'Niemand ...' wordt niet gebeden, maar:

P Nu aanbidden de hemelse machten onzichtbaar met ons tezamen. Want zie de Koning der heerlijkheid treedt binnen.

D Zie het voltrokken mystieke Offer wordt door Zijn lijfwacht binnengeleid. Laat ons met geloof en verlangen naderen opdat wij deel krijgen aan het eeuwige leven. Alleluja.

De priester, of de diaken, bewierookt het Altaar, de Proskomidie en vanuit de Poort het volk, terwijl hij zacht ps. 50 bidt. De priester en de diaken wenden zich naar het volk en buigen hun hoofd, waarna zij naar de proskomidie gaan. Na de bewieroking van de Gaven buigen zij driemaal, bij zichzelf biddend: God, wees mij zondaar genadig en onferm U over mij. De priester legt het grote velum over zijn schoulers en houdt met zijn rechterhand op zijn hoofd de heilige diskos en met zijn linker de heilige Kelk. Ze gaan door de noorddeur naar buiten, de diaken gaat vooraf met een kaars en hij wierookt zachtjes. Zij bidden slechts bij zichzelf: Door de gebeden Intocht in stilte. Zij gaan door de Koninklijke Poort het altaar in. Daar plaatst de priester het Heilige op het Altaar, neemt de velums weg en legt deze rechts. Daarna neemt hij de aër, bewierookt deze en bedekt het Heilige ermee. Dan bewierookt hij de Gaven drie maal. Deuren dicht. Het koor zingt ondertussen de onderbroken melodie verder:

K Laat ons met geloof en verlangen naderen, opdat wij deel krijgen aan het eeuwige leven. Alleluja.

VRAGENDE LITANIE

D Laten wij ons avondgebed tot de Heer voltooien.

K Heer, ontferm U. *(en na de volgende beden)*

D Voor de hier neergelegde, voorafgewijde, kostbare Gaven, bidden wij de Heer.

Dat onze menslievende God, Die deze Gaven heeft aanvaard op Zijn heilig, hemels, onstoffelijk Altaar, als een welriekende geestelijke geur, ons daarvoor de goddelijke genade en de gave van de Heilige Geest moge toezenden, bidden wij de Heer.

Om bevrijding uit alle verdrukking, toorn, gevaar en nood, bidden wij de Heer.

Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

Dat de gehele avond volmaakt, heilig, vredig en zonder zonde moge zijn, vragen wij de Heer.

K Verleen, o Heer. *Na iedere bede.*

D Om een engel van vrede, een trouwe gids en beschermer van onze zielen en lichamen, vragen wij de Heer.

Om vergeving en kwijtschelding van onze zonden en overtredingen, vragen wij de Heer.

Om al wat goed en nuttig is voor onze zielen
en om vrede voor de wereld, vragen wij de Heer.

Dat wij de overige tijd van ons leven in vrede en
inkeer mogen doorbrengen, vragen wij de Heer.

Dat het einde van ons leven christelijk, smarteloos,
zonder reden tot schaamte en vredig moge zijn en om
een goede verantwoording voor de vreeswekkende
rechterstoel van Christus, vragen wij.

Om eenheid van geloof en gemeenschap met de Heilige
Geest vragend, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons
leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

GEBED *na het plaatsen van de Goddelijke Gaven op het Altaar:*

P God der onzegbare en onzichtbare Mysteriën, in Wie alle
schatten van wijsheid en kennis verborgen zijn, Gij hebt
ons de Dienst van deze Liturgie geopenbaard, en in de
overvloed van Uw menselijkheid hebt Gij ons, zondaars,
aangesteld om U Gaven en Offers op te dragen voor onze
zonden en voor de dwalingen van het volk. Gij,
Onzichtbare Koning, die talloze, grote, onnaspeurlijke,
roemrijke en buitengewone werken doet, zie neer op ons,
Uw onwaardige dienaren, die hier voor Uw heilig Altaar
staan als voor Uw Cherubijntroon. Hierop rust immers
Uw eniggeboren Zoon, onze God, in deze voor ons lig-
gende ontzagwekkende Mysteriën. En bevrijd ons en Uw
gelovig volk van alle onreinheid, en heilig onze zielen en

lichamen met Uw onvervreembare heiliging, opdat wij met een goed geweten, zonder reden tot schaamte en met een verlicht hart aan deze goddelijke, heiligende Gaven mogen deelnemen. Laten deze ons levend maken, en mogen wij verenigd worden met Christus Zelf, onze ware God, Die gezegd heeft: “Wie Mijn Vlees eet en Mijn Bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem”. Geef, Heer, nu Uw Woord in ons woont en verkeert, dat wij een tempel mogen worden van Uw alheilige en aanbiddenswaardig Geest, terwijl wij verlost zijn van elke duivelse list, die onze daden, woorden en gedachten beïnvloedt. Dan krijgen wij deel aan de ons beloofde goederen, tezamen met al Uw heiligen, die U in alle tijden welgevallig zijn geweest.

luid: En acht ons waardig, Heer, dat wij vrijmoedig, zonder veroordeling, het wagen U, de hemelse God, als Vader aan te roepen en te zeggen:

*Allen: **Onze Vader**, Die in de hemelen zijt ...*

ondertussen maakt de diaken zijn oraar kruisgewijs vast.

P Want van U is het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid: van de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

P + Vrede zij u allen.

K En met uw geest.

D Buigt uw hoofd voor de Heer.

K Voor U, o Heer.

GEBED VAN DE HOOFDBUIGING

De priester buigt en zegt zacht:

P Alleen goede en barmhartige God, Die in den hoge woont, maar neerziet op het geringe, zie met Uw barmhartig oog neer op heel Uw volk om het te behoeven. Acht ons allen waardig om zonder veroordeling aan Uw levendmakende Mystериën deel te hebben. Want wij hebben ons hoofd gebogen voor U, van Wie wij rijke barmhartigheid verwachten.

uitroep: Door de genade, het medelijden en de mensenliefde van Uw eniggeboren Zoon, met Wie Gij gezegend zijt, samen met Uw alheilige, goede en levendmakende Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

De priester buigt en zegt zacht:

P Sla acht op ons, Heer Jezus Christus onze God, vanuit Uw heilige woning en vanaf de glorietroon van Uw koninkrijk, en kom ons heiligen, Gij Die in den hoge zetelt met de Vader en hier onzichtbaar bij ons zijt. Verwaardig U om met Uw machtige hand Uw smetteloos Lichaam en Uw kostbaar Bloed aan ons te geven, en door ons aan heel het volk.

Hierna buigen de priester en de diaken dáár waar zij staan, zeggend:
God, wees mij zondaar genadig en ontferm U over mij. (3x)

D Laat ons aandachtig zijn. *en hij gaat nu het altaar binnen.*

De priester licht de aër een weinig op, en met eerbied en groot ontzag raakt hij het levendmakend Brood aan, zonder het op te heffen.

P Het voorafgewijde Heilige voor de heiligen.

Gordijn dicht.

K Eén is heilig, één is Heer: Jezus Christus; tot heerlijkheid van God de Vader. Amen. *en het Communievers: Proeft en ziet ...*

De priester legt de aër en de Ster terzijde.

d Breek, heer, het heilige Brood.

De priester breekt het Brood in vieren, en legt de vier delen kruisgewijs op de heilige diskos:

IC
NI KA
XC

P Gebroken en gedeeld wordt het Lam Gods.
Het wordt ontleed, maar niet gescheiden.
Het wordt altijd gegeten en raakt nooit op,
maar heiligt hen die eraan deelnemen.

d Vul, heer, de heilige kelk.

De priester neemt het bovenste deel, met de letters IC, maakt ermee een kruisteken boven de heilige kelk en zegt, terwijl hij het in de heilige kelk doet:

P Volheid van de Heilige Geest.

d Amen.

De diaken brengt het hete water naar de priester.

d Zegen, heer, het hete water.

P + Gezegend is de gloed van Uw heilige Gaven, immer, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

De diaken giet kruisgewijs voldoende heet water in de heilige kelk:

D Gloed van geloof, vol van Heilige Geest. Amen.

Hij zet het zeonkannetje weg en bidt terzijde bij zichzelf.

De priester en de diaken maken drie buigingen: God wees mij zondaar genadig.

P/D Ik geloof, Heer, en belijd, dat Gij waarlijk de Christus zijt, de Zoon van de levende God, in de wereld gekomen om zondaars, van wie ik de eerste ben, te verlossen. Ook geloof ik dat dit Uw vlekkeloos Lichaam is, en dat Uw kostbaar Bloed. Daarom bid ik U: ontferm U over mij en vergeef mij mijn zonden, die ik gewild en ongewild, in woord en daad, bewust en onbewust begaan heb. En acht mij waardig om zonder veroordeling deel te hebben aan Uw vlekkeloze Mysteriën, tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven.

Zie, ik nader tot de goddelijke communie: Schepper, verzeng mij niet door deze deelname, want Gij zijt immers vuur, dat de onwaardigen verbrandt. Maar zuiver mij toch van elke smet.

Zoon van God, neem mij heden aan als deelgenoot van Uw mystiek Avondmaal: want Uw vijanden zal ik geenszins over dit Mysterie spreken, noch zal ik U een kus geven zoals Judas, maar zoals de rover belijd ik U: gedenk mij, Heer, in Uw koninkrijk.

Huiver, o mens, bij het zien van het vergoddelijkend Bloed. Het is immers vuur, dat de onwaardigen verbrandt. Het Lichaam van God vergoddelijkt en voedt mij: Het vergoddelijkt mij geest en voedt op wonderbare wijze mijn denken.

Gij bracht mij onder Uw bekoring, o Christus, door innig verlangen, en Gij veranderde mij door Uw goddelijke liefde. Verbrand nu met onstoffelijk vuur mijn zonden en maak mij waardig mij te laven aan Uw zoetheid, opdat ik jubelend Uw beide komsten moge verheerlijken, o Goede.

In de stralende luister van Uw heiligen, hoe kan ik, onwaardige, daarin binnentreden? Want als ik het waag mee naar binnen te gaan in de bruiloftszaal, maakt mijn kleed mij beschaamd, want het past niet bij een bruiloft, en geboeid zal ik door de engelen naar buiten worden geworpen. Reinig, Heer, de smetten van mijn ziel, en red mij als Menslievende.

Menslievende Meester, Heer Jezus Christus, mijn God, laten deze heilige Mysteriën mij niet tot een oordeel strekken, omdat ik onwaardig ben, maar tot reiniging en heiliging van ziel en lichaam en tot onderpand van het komende leven en koninkrijk. Het is dus goed voor mij om mij vast te hechten aan God, en mijn hoop op verlossing te stellen op de Heer.

En weer: Zoon van God ...

Dan neemt de priester een deel van de Heilige Gaven, zeggend:

P Zie, ik nader tot Christus, onze onsterflijke Koning en God. Het kostbaar en alheilig Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus Christus wordt gegeven aan mij onwaardige priester (*N.N.*) tot vergeving van mijn zonden en tot eeuwig leven. Amen.

En hij communiceert zorgvuldig en met vreze Gods.

p (hiëro-)diaken, kom naderbij.

d Zie, ik nader tot Christus, onze onsterflijke Koning en God. Geef mij, heer, het kostbaar en alheilig Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus Christus.

p Het kostbaar en alheilig Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus Christus wordt gegeven aan u, diaken (*N.N.*) tot vergeving van uw zonden en tot eeuwig leven.

De diaken ontvangt het heilig Brood op zijn hand, gaat naar de achterkant van het Altaar waar hij het nuttigt. Dan gaat hij links van de priester, neemt de spons en veegt zijn rechterhandpalm af, boven het antimensien, opdat er geen parel verloren gaat.

Slechts wanneer de priester met een diaken dient drinkt hij drie keer in stilte, gebruikt wat antidoron en warm water; wast handen en lippen, de Heer dankend. Dient hij alleen, dan wacht hij hiermee tot na de heilige Liturgie.

De priester neemt de diskos en veegt met de spons de overige delen van het Lam in de Kelk. Hierbij zegt hij zacht: Door de gebeden ...

De lepel wordt in de Kelk gezet, en de Kelk wordt met de communie-doek afgedekt. De heilige Deuren worden geopend; de priester geeft de Kelk aan de diaken en deze wendt zich ermee tot het volk:

D Nadert in vreze Gods, met geloof en met liefde!

K Gezegend Hij Die komt in de Naam des Heren;
God is Heer, Hij is ons verschenen.

Indien de gelovigen willen communiceren geeft hij de kelk aan de priester, die de communie uitreikt, terwijl de diaken de kelkdoek vasthoudt onder de kin van de gelovige en de lippen afveegt.

P De dienaar Gods (N.N.) ontvangt het kostbaar en alheilig Lichaam en Bloed van onze Heer, God en Redder Jezus, tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven.

K Ontvangt het Lichaam van Christus, proeft van de Bron der onsterfelijkheid. (of - Zoon van God...)

Na de laatste communicant zet de priester de Kelk op het Altaar en zegent het volk:

P + Red, God Uw volk en zegen Uw erfdeel.

K Ik wil de Heer zegenen te allen tijde, Zijn lof blijve steeds in mijn mond. Proeft het Brood des Hemels en de Kelk des Levens, en ziet hoe zoet de Heer is.

De diaken geeft aan de priester het wierookvat:

d Verhef, heer.

De priester bewierookt driemaal de heilige kelk:

P Wees verheven boven de hemelen, o God;
over heel de aarde zij Uw heerlijkheid.

Hij geeft aan de diaken de diskos met velums en ster en het wierookvat, de diaken brengt deze naar de proskomidie.

De priester buigt en neemt de Kelk op, zacht zeggend:

P Gezegend is onze God,

Hierna roept hij naar het volk gewend:

P immer, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen. Vervuld zij onze mond met Uw lof, o Heer, om Uw heerlijkheid te bezingen, want Gij hebt ons waardig geacht, deel te nemen aan Uw heilige, goddelijke, onsterflijke en levendmakende Mystериën. Bewaar ons in Uw heiliging, opdat wij de gehele dag Uw gerechtigheid overwegen. Alleluja, alleluja, alleluja.

De priester zet de Kelk op de proskomidie waar de diaken deze bewierookt. Dan hangt de diaken het wierookvat weg en gaat naar zijn gewone plaats voor de litanie. De priester gaat terug naar het Altaar en vouwt tijdens de litanie het antimension op met de spons erin.

SLOTLITANIE

D Staat recht! Na onze deelname aan de goddelijke, heilige, alzuivere, onsterfelijke, hemelse en levendmakende, huiveringwekkende Mystериën van Christus, laat ons de Heer op waardige wijze danken.

K Heer, ontferm U.

D Help en red ons, ontferm U en bescherm ons, o God, door Uw genade.

K Heer, ontferm U.

D Vragend dat heel deze avond volmaakt, heilig, vredig en zonder zonde moge zijn, laten wij onszelf, elkaar en geheel ons leven toevertrouwen aan Christus onze God.

K Aan U, o Heer.

Indien de priester het dankgebed nog niet gebeden heeft:

P Wij danken U, God en Redder van het heelal, voor al het goede dat Gij ons geschonken hebt, en voor het ontvangen van het heilig Lichaam en Bloed van Uw Christus. Wij bidden U, menslievende Meester, behoed ons onder de beschutting van Uw vleugelen; en geef ons om, tot onze laatste adem, waardig deel te hebben aan Uw heiligende Gaven, tot verlichting van ziel en lichaam en tot beërving van Uw hemels koninkrijk.

Uitroep: Want Gij zijt onze heiliging en tot U zenden wij de lof: tot de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

Tijdens de uitroep neemt de priester het Evangelieboek op, maakt ermee een kruisteken boven het opgevouwen antimensioen en legt het erop.

Naar het volk gewend zegt hij:

P Laat ons in vrede heengaan.

K In de Naam des Heren.

D Laat ons bidden tot de Heer.

K Heer, ontferm U.

De priester leest voor de Christusikoon het gebed achter de ambon. De diaken staat rechts van de priester met gebogen hoofd. Hij luistert naar het gebed met zijn oraar in de hand. Na het gebed buigt hij naar de priester en gaat door de noorddeur naar de proskomidie.

GEBED ACHTER DE AMBON

P Heer, Albeheerser, Gij hebt heel de schepping met wijsheid gemaakt, en in Uw onuitsprekelijke voorzienigheid en grote goedheid hebt Gij ons deze heilige dagen binnengeleid, tot reiniging van onze zielen en lichamen, tot beheersing van de hartstochten, en tot hoop op de opstanding. Gij hebt na veertig dagen de door God geschreven tafelen der wet aan Uw dienaar Mozes geschonken. Verleen ook aan ons, Algoede, om de goede strijd te strijden en de wedloop van de vasten te voleindigen. Geef dat wij het geloof ongeschonden bewaren, de koppen van de onzichtbare slangen vertreden, en ons overwinnaars over de zonde betonen, opdat wij zonder veroordeling mogen komen tot de aanbedding van de heilige opstanding. Want gezegend en verheerlijkt is Uw alomgeëerde en hoogverheven Naam: van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

K Amen. De Naam des Heren zij gezegend van nu af tot in eeuwigheid. (3x).

De priester gaat door de heilige poort naar de proskomidie, en zegt zacht:

HET GEBED VAN DE NUTTING VAN DE GAVEN

P Heer onze God, Gij hebt ons binnengeleid in deze heilige dagen, en ons deelachtig gemaakt aan Uw ontzagwekkende Mysteriën. Verenig ons met Uw geestelijke kudde, en maak ons erfgenaam van Uw koninkrijk, immer nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

d Laat ons bidden tot de Heer.

De diaken vraagt zegen en nuttigt met vreze Gods en grote aandacht de heilige Gaven, en hij wast zijn handen. Daarna trekt hij zijn gewaad uit, vereert en gaat, God dankend, heen.

WEGZENDING

De priester zegenet het volk, vanuit de heilige poort:

P + De zegen des Heren en Zijn ontferming kome over u, door Zijn genade en mensenliefde, immer, nu en altijd in in de eeuwen der eeuwen.

K Amen.

P Eer aan U, onze God, eer aan U.

K Eer ... nu en ... Heer, ontferm U. (3x). Zegen.

P Dat Christus onze ware God, (*in de Grote Week: Die vrijwillig tot het Lijden komt om ons te verlossen;*)

Zich over ons ontferme en ons redde;

door de voorspraak van Zijn ongerepte Moeder;

door de kracht van het kostbaar en levendmakend kruis;

door de bescherming van de geëerde hemelse,
onlichamelijke krachten;
door de smeekbeden van de geëerde, roemrijke pro-
feet, voorloper en doper Johannes;
van de heilige, roemrijke en alomgeprezen apostelen;
van de heilige, roemrijke en zegevierende martelaren;
van onze gewijde en Goddragende vaders;
van de heilige rechtvaardige voorouders des Heren
Joachim en Anna;
van de heilige *(N.B. van de volgende dag! zie synaxarion p.51)*
van wie wij de gedachtenis viëren;
en van alle heiligen, want Hij is goed en menslievend.

K Amen.

L Eer ... Nu en ... *en leest psalm 33 en 144*

De priester deelt het antidoron uit en zegt tot een ieder:

P De zegen des Heren en Zijn ontferming kome over u.
Door de gebeden ...

Indien de priester alleen heeft gediend, nuttigt hij nu met vreze Gods en zorgvuldigheid al wat over is van de heilige Communie. Hij reinigt de heilige kelk door deze tweemaal met wat wijn en één maal met water te spoelen. Na dit gedronken te hebben, veegt hij de heilige kelk droog met de spons. Hierna wast hij zijn handen en zijn lippen boven het speciale wasbekken. Hij leest de dankgebeden, doet zijn gewaden uit, kust het heilige Altaar en gaat de kerk uit, God dankend. Ondertussen worden door de lezer de dankgebeden gelezen.

❖ DANKGEBEDEN ❖

AANSPORING

Zodra ge de heerlijke Communie deelachtig zijt geworden van de levendmakende mystieke Gaven, zing dan meteen een lofprijzing en zeg vurig tot God uit het diepst van uw ziel:

Eer aan U, o God. Eer aan U, o God. Eer aan U, o God.

EN DE VOLGENDE DANKGEBEDEN (ANONIEM)

Ik dank U, Heer mijn God, dat Gij mij, zondaar, niet hebt versto-
ten, maar mij waardig geacht hebt om deelgenoot te worden van
Uw heiligmakende Mysteriën. Ik dank U, dat Gij mij, onwaardige,
waardig gekeurd hebt om deel te nemen aan Uw zuivere,
hemelse Gaven. O, menslievende Meester, Die voor ons zijt
gestorven en opgestaan, en Die ons deze huiveringwekkende en
levendmakende Mysteriën geschonken hebt voor het welzijn en
de heiliging van onze ziel en lichaam: Geef dat zij ook voor mij
worden tot genezing van ziel en lichaam, tot verdrijving van iede-
re tegenstander, tot verlichting van de ogen van mijn hart, tot
vrede voor mijn geestelijke vermogens, tot een geloof waarover
ik me niet hoeft te schamen, tot oprechte liefde, tot overvloedige
wijsheid, tot het onderhouden van Uw geboden, tot vermeerde-
ring van Uw goddelijke genade, en dat zij mij maken tot bewoner
van Uw koninkrijk. Geef dat ik door deze Mysteriën in Uw heili-
ging bewaard blijve en dat ik mij altijd Uw genade moge herin-
neren en niet meer voor mijzelf leve, maar voor U, onze Meester
en Weldoener. Wanneer ik op deze wijze dit leven zal verlaten in
de hoop op het eeuwige leven, moge ik dan de eeuwige rust berei-
ken, daar waar de nimmer zwiigende stemmen der feestvierenden
weerklinken en waar het oneindig genot is van hen die de onuit-
sprekelijke schoonheid van Uw gelaat aanschouwen. Want Gij
zijt het ware verlangen en de onuitsprekelijke vreugde van hen
die U liefhebben, Christus onze God, en U bezingt heel de schep-
ping in eeuwigheid. Amen.

VAN BASILIUS DE GROTE

Meester, Christus, God, Koning der eeuwen en Schepper van het heelal, ik dank U voor alle weldaden die Gij mij verleend hebt en voor het ontvangen van Uw zuivere en levendmakende Mysteryën. Daarom bid ik U, o Goede en Menslievende: bewaar mij onder Uw hoede en in de schaduw van Uw vleugelen. En geef mij dat ik met een goed geweten tot aan mijn laatste adem waardig moge deelnemen aan Uw heiligende Gaven, tot vergeving van zonden en tot eeuwig leven. Want Gij zijt het Brood des levens, de Bron van heiliging en de Schenker van het goede en tot U zenden wij de lof, evenals tot de Vader en de Heilige Geest, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

VAN SYMEON DE METAFRAST

Gij Die mij vrijwillig Uw vlees tot voedsel geeft, Die vuur zijt en de onwaardigen verzengt, verbrand mij toch niet, mijn Schepper, maar dring veeleer binnen in mijn ledematen, al mijn gewrichten, mijn nieren en mijn hart. Verbrand de doornen van al mijn zonden. Reinig mijn ziel, heilig mijn denken, sterk mijn knieën en al mijn beenderen. Verlicht het vijftal van mijn zintuigen; hecht mij geheel vast aan de vreze voor U. Bescherm, bewaak en behoed mij steeds voor alle zielverdervende werken en woorden. Zuiver, reinig en leid mij. Sier mij met deugden, geef mij inzicht en verlicht mij. Maak mij tot een woonplaats alleen van de Heilige Geest en laat mij nooit meer een woning van de zonde zijn, opdat iedere boze geest en elke hartstocht voor mij vluchte als voor vuur, nu ik Uw woning ben geworden door het ontvangen van de heilige Communie. Alle Heiligen breng ik U als voorsprekers: de legerscharen der Onlichamelijke Engelen, Uw Voorloper, de wijze Apostelen en eveneens Uw ongerepte, reine Moeder. Aanvaard, o mijn barmhartige Christus, hun smeekbeden en maak mij, die U aanbid, tot een kind van het Licht. Want Gij alleen, o Goede, zijt de heiliging en de stralende glans van onze zielen, en tot U zenden wij allen elke dag de U verschuldigde lof, o God en Meester.

ANONIEM

Uw heilig Lichaam, Heer Jezus Christus, onze God, moge mij het eeuwige leven schenken, en Uw kostbaar Bloed de vergeving van zonden. Moge deze eucharistie mij tot vreugde, gezondheid, en blijdschap zijn. En maak mij, zondaar, waardig om bij Uw ontzagwekkende Wederkomst aan de rechterhand van Uw heerlijkheid te staan, op voorspraak van uw ongerepte Moeder en van al Uw Heiligen. Amen.

ANONIEM GEBED TOT DE MOEDER GODS

Alheilige Vrouwe, Moeder Gods, licht van mijn verduisterde ziel, mijn hoop, mijn bescherming, mijn toevlucht, mijn troost, mijn vreugde, ik dank u, dat gij mij, onwaardige, waardig geacht hebt om het zuivere Lichaam en het kostbaar Bloed van uw Zoon te ontvangen. Gij, die het ware Licht hebt gebaard, verlicht de geestelijke ogen van mijn hart. Gij, die de bron der onsterfelijkheid in uw schoot gedragen hebt, maak mij weer levend, die door de zonde gedood ben. Gij, liefdevolle Moeder van de barmhartige God, ontferm u over mij en geef mij een berouwvol en vermorzeld hart; geef nederigheid in mijn gedachten en bevrijd mij van mijn slechte overwegingen die mij gevangen houden. En acht mij waardig om tot mijn laatste adem zonder veroordeling de heiliging te ontvangen van de zuivere Mysteriën, tot genezing van mijn ziel en van mijn lichaam. En verleen mij tranen van berouw en belijdenis om u, Moeder Gods, alle dagen van mijn leven te bezingen en te verheerlijken.

luider:

L Want gij zijt gezegend en verheerlijkt in alle eeuwen. Amen.

De priester herhaalt dit en tot slot nogmaals de lezer.

P Nu laat Gij, Heer, Uw dienaar in vrede heengaan volgens Uw woord. Want mijn ogen hebben Uw heil aanschouwd, dat Gij bereid hebt voor het oog van alle volkeren; licht tot openbaring voor de heidenen en heerlijkheid van Uw volk Israël.

L *Heilige God ... t/m Onze Vader ...*

P *Want van U is het Koninkrijk...*

THEOTOKION

Door de gebeden, Heer, van alle heiligen en van de Moeder Gods, geef ons Uw vrede en ontferm U over ons, als enig barmhartige.

Heer, ontferm U. (12x) Eer... Nu en ...

U, eerbiedwaardiger dan de cherubijnen en onvergelykelyk glorierijker dan de serafijnen, die ongerept God het Woord hebt gebaar, in waarheid Gods Moeder, U verheffen wij.

Vader, zegen in de Naam des Heren.

P God, wees ons barmhartig en zegen ons; doe Uw aangezicht over ons lichten, en ontferm U over ons.

L Amen. Eer... nu en ... Heer, ontferm U. (3x) Vader, zegen.

P Dat Christus onze ware God,
Zich over ons ontferme en ons redde,
door de voorspraak van Zijn ongerepte Moeder
en van alle heiligen, want Hij is goed en menslievend.

L Amen.

P Door de gebeden van onze heilige vaders,
Heer Jezus Christus, onze God, ontferm U over ons.

L Amen.

FEBRUARI

1. H. Martelaar Tryphon. H. Bridget, Abdis van Kildare.
2. De Ontmoeting van onze Heer en God en Verlosser Jezus Christus
3. H. en Rechtvaardige Simeon de God-dragende en Anna, de Profetes; H. Nikolaas, aartsbisschop van Japan.
4. H. Isidoor van Pelusium.
5. H. Martelares Agatha van Palermo.
6. H. Photius, Patriarch van Konstantinopel; H. Dorothea van Kashin; H. Amandus, Bisschop van Maastricht.
7. H. Parthenius, bisschop van Lampsakus.
8. H. Grootmartelaar Theodorus, de Stratilaat; H. Profeet Zacharia.
9. Teruggave van het feest van de Ontmoeting; Martelaar Nikeforus van Antiochië; H. Petrus van Damascus.
10. H. Hiëromartelaar Charalambes, bisschop van Magnesia; H. Anna van Novgorod.
11. H. Theodora, keizerin.
12. H. Meletius, aartsbisschop van Antiochië. H. Gertruda van Nijvel.
13. H. Apostelen Aquila en Priscilla.
14. H. Monnik Auxentius; H. Cyrillus, Apostel der Slaven.; H. Abraham, bisschop van Charres.
15. H. Onesimus, Apostel uit de zeventig.
16. H. Martelaar Pamphilus.
17. H. Theodorus Tyron. H. Finnan, Bisschop van Lindisfarne.
18. H. Leo de Grote, paus van Rome.
19. H. Nieuw-martelares Filotheï van Athene; H. Dositheüs van Palestina.
20. H. Leo, bisschop van Catania.
21. H. Monnik Timotheüs.
22. H. Andronikus en Junia.
23. H. Hiëromartelaar Polycarpus van Smyrna.

24. 1e en 2e Vinding van het eerbiedwaardige hoofd van de H. Voorloper en Doper des Heren Johannes.
25. H. Tarasius, Patriarch van Konstantinopel; H. Walburga Abdis van Heidenheim.
26. H. Martelares Photinie, de Samaritaanse.
27. H. Belijder Prokopius de Dekapoliët.
28. H. Belijder Basilius; H. Nymphas.
29. H. Johannes Cassianus.

MAART

1. H. Martelares, de moniale Eudokia; H. David, Bisschop van Wales. H. Switbertus.
2. H. Martelaar Hesychius; H. Nicolas Planas, priester in Athene.
3. H. Martelaren Eutropius en zijn gezellen van Amasea.
4. H. monnik Gerasimus van de Jordaan.
5. H. Monnik-Martelaar Konon; H. Markus, de Askeet
6. De vinding van het Heilig Kruis en de kostbare nagels door keizerin Helena; H. 42 Martelaren van Amorium in Phrygia.
7. H. Hieromartelaren van Cherson: Efrem en anderen; H. Paulus de Simpele.
8. H. Theofilaktus, Bisschop van Nikomedië.
9. H. 40 Martelaren van Sebaste.
10. H. Martelaar Kodratus van Korinthe.
11. H. Sofronius, Patriarch van Jeruzalem.
12. H. Theofanus, de Belijder; H. Symeon de Nieuwe Theoloog
13. H. Nikiforus, Patriarch van Konstantinopel.
14. H. Benedictus van Nursia.
15. H. Aristobulus, Apostel van de 70.
16. H. Christodoulos van Patmos
17. H. Alexis, de man Gods; H. Patrick van Ierland.
18. H. Kyrillus, aartsbisschop van Jeruzalem.
19. H. Chrysanthus en Daria van Rome.

20. De H. Martelaren van het Sabbasklooster; H. Cuthbert van Lindisfarne.
21. H. Jakobus, de Belijder, Bisschop van Catania.
22. H. Hiëromartelaar Basilius van Ancyra.
23. H. Martelaar Nikon.
24. H. Hiëromartelaar Artemius, Bisschop van Seleucia.
25. De Verkondiging aan onze Alheilige Vrouwe, de Moeder Gods en Altijd-Maagd Maria.
26. Aartsengel Gabriël; H. Liudger.
27. H. Martelares Matrona van Thessalonika.
28. H. Hilarion de Nieuw, Abt van Pelecete; H. Apostel Herodion.
29. H. Hiëromartelaar Markus, Bisschop van Arethusa; H. Diadochos van Photike.
30. H. Johannes van de Ladder
31. H. Hypatius de Wonderdoener, Bisschop van Gangra; H. Innokenti van Alaska.

APRIL

1. H. Maria van Egypte
2. H. Titus, de wonderdoener.
3. H. Niketas de Belijder
4. H. Plato de Belijder; H. Zosimas van Palestina.
5. H. Theodora van Thessalonika.
6. H. Methodius, apostelgelijke, verlichter der Slaven; H. Gregorius de Sinaiet.
7. H. Sabbas de Nieuwe van Kalymos; H. Kosmas van Etoalië.
8. H. Herodion, Apostel van de 70.
9. H. Martelaar Eupsychius van Caesarea in Kappadocië.
10. H. Gregorius van Smyrna.
11. H. Antipas, Bisschop van Pergamum.
12. H. Basilius, de Belijder, bisschop van Parium; H. Maagd Anthousa.

13. H. Martinus de Belijder, Paus van Rome.
14. H. Aristarchus, Apostel van de 70.
15. H. Martelaar Kriskins.
16. H. Martelaressen Agape, Irene en Chionia; H. Martelaar Leonides.
17. H. Makarius van Korinthe; H. Zosimas van Solovjetsk.
18. H. Johannes de Hesychast; H. Athanasia van Egina.
19. H. monnik-martelaar Pafnutius van Jeruzalem.
20. H. Theodorus en Athanasius van de Meteoren.
21. H. Hiëromartelaar Januarius , Bisschop van Benevento.
22. H. Apostel Nathanaël.
23. H. Grootmartelaar, de overwinningdrager en wonderdoener Georgius.
24. H. Martelaar Sabbas, de Stratilaat.
25. H. Apostel en Evangelist Markus.
26. H. Hiëromartelaar Basilius , Bisschop van Amasea; de H. Maagd Glaphyra.
27. H. Hiëromartelaar Symeon.
28. H. martelaren van Kyzikos.
29. H. Jason, Apostel van de 70.
30. H. Apostel Jakobus, de zoon van Zebedeüs.

MEI

1. H. Profet Jeremia.
2. H. Athanasius de Grote, aartsbisschop van Alexandrië.
3. H. martelaren Timotheüs, de lezer, en zijn vrouw Maura van Egypte.
4. H. Maagd-martelares Pelagia van Tarsus.